
GILBERT

PARÍŽ, 1987

Starý antikvariát sa takmer strácal medzi veľkými obchodmi pastelových farieb na parížskej ulici Rue Cardinet. Volal sa Librairie d'antiquités de Géroux a napriek nevelkej rozlohe bol súčasťou štvrte Batignolles rovnako ako sobotňajší farmársky trh, malebné námestie, alebo turisti kráčajúci po stopách impresionistického maliara Alfreda Sisleyho.

Jediná ďalšia budova, ktorá vyzerala rovnako stará, bola opustená reštaurácia na rohu ulice. Väčšina ľudí verila, že je prekliata alebo v nej straší kvôli tomu, čo sa tam udialo počas okupácie – bývalá majiteľka v nej jednej noci otráвила všetkých svojich zákazníkov. Skutočnosť, ktorá sa rokmi zmenila na legendu.

Niektorí prisahali, že keď sa mení vietor alebo sa blíži nové ročné obdobie, vo vzduchu cítiť kuchynské vône. Vždy, keď sa listy platanov farbili do zlatista, šíрили sa chýry o smotane, o portskom a o pečenom kurčati. Vôňach sprvu lahodných, no s pribúdajúcimi dňami štiplavých a kyslých. Keď rozkvitla

vistéria, šepkalo sa o marhuliach, o masle a o višňovom koláči –, najprv príjemných a sladkých, ale k večeru čoraz odpornejších, až ste museli dýchať cez ústa, aby ste unikli rozkladajúcej sa vôni zhnitého ovocia.

Aj tieto reči však pritiahli zvedavých turistov.

Majiteľa antikvariátu, monsieur Gérouxa, predstava strašidelných vôní v niektoré dni rozčuľovala, v iné ho zas privádzala do šialenstva. Aj keď mal už po šesťdesiatke a vlasy skôr biele než čierne, stále nemohol uveriť tomu, ako sa udalosti, ktoré boli obľudné samy o sebe, časom zmenili na mýtus hodný zápletky z lacného románu.

Hoci prešlo viac ako štyridsať rokov, ešte vždy ho trápili neustále sa opakujúce nočné mory. A teraz si tá pekelná reštaurácia znova našla spôsob, ako mu pripomenúť minulosť.

Vklázol do svojho obchodu a s povzdychom zatvoril dvere. Keď ho ovanula známa vôňa starých kníh, dreva a nostalgie zvyčajne pocítil úľavu a pocit domova. Dnes cítil len strach.

Kvôli tomu listu.

Dorazil deň predtým, v elegantnej bielej obálke, napísaný úradným strojopisom. Zdanlivo nevinný, až kým sa neukázalo, že je to žiadosť z právnickej firmy, aby sa znova vrátil do tej osudnej noci – najhoršej v jeho živote –, počas ktorej bol jeho malý brat Henri otrávený a zavraždený. Keď si prečítal obsah listu, na okamih si pomyslel, že sa rozplače. Utielol z obchodu a srdce mu búšilo až v ušiach – túžil byť kdekolvek, len nie v blízkosti miesta, kde sa to stalo.

Večer strávil prechádzkou popri Seine, kde sa márne snažil dostať obsah listu z hlavy. Nevnímal žiaden z výjavov, ktoré ho zvyčajne upokojovali: úzke loďky so záhradkami na strechách a s ich psími námorníkmi, dívajúcimi sa z provy. Milencov kráčajúcich ruka v ruke, aby umiestnili zámok symbolizujúci ich lásku na jeden z mostov lemujúcich Seineu. Pouličných predavačov, ktorých stánky boli plné šperkov, platní alebo

kníh – poslednému nikdy neodolal. Zvyčajne si ich preze-
ral s horúcou palacinkou, z ktorej mu na bradu kvapkal cukor
a citrón, večne dúfajúc, že nájde nejaký vzácny klenot, čo by ne-
skôr predal vo vlastnom kníhkupectve.

Pocit pokoja sa však nedostavil a na palacinky nemal náladu.

Keď sa blížil k obchodu, povzdychol si a počúchal si tvár.
V noci takmer nespal – minulosť sa vracala a trápila ho celé ho-
diny, spomienky doňho štuchali ostrými prstami, ktoré sa sna-
žil ignorovať, rovnako ako ten list.

Ale nemohol.

Ruka sa mu triasla, keď stlačil mosadzný vypínač a interiér
obchodu zalialo svetlo. Vysoké steny boli natreté olivovozele-
nou farbou. V miestnosti bola drevená podlaha so vzorom ry-
bej kosti, zelené regály od podlahy až po strop naplnené kni-
hami a pohovka s vankúšmi horčicovej farby. Pri jednej stene
stálo niekoľko presklených vitrín so vzácnymi knihami. Boli
v nich prvé vydania – niektoré by nikdy nepredal, iných sa
márne snažil zbaviť už minimálne desať rokov. Dokonca tam
skrýval aj drahé šampanské z roku '68, ktoré si šetril na deň,
keď konečne predá obzvlášť škaredé americké prvé vydanie *Lo-
lity*. Niekedy s úškrnom premýšľal, či sa skôr poberie kniha
alebo on. Otvorené police boli plné kníh z druhej ruky, ktoré
neboli až také cenné, ale zato o čosi populárnejšie. Aj keď – dô-
kazom čoho bola vrstva prachu na obaloch – očividne nie *dost*
populárne.

Uprostred miestnosti trónil písací stôl, staromódny obor, kto-
rý kedysi patril jeho starému otcovi, riaditeľovi miestnej chlap-
čenskej prípravky. Vyzeral patrične stroho: keby to bola tvár,
pravdepodobne by mala pevnú čeľusť a bokombrady Charlesa
Dickensa. Na doske z mahagónového dreva s vyblednutým ze-
leným čalúnením ležalo niekoľko úhľadne naukladaných kníh
prípravených na opravu. Monsieur Géroux sa strhol, keď zbadal
neporiadok, ktorý po sebe večer zanechal, vrátane rozloženého

náradia a tuby s lepidlom, ktoré medzičasom vyschlo a lepkavé guľôčky zašpinili povrch stola.

Nechtom odstránil kúsok lepidla a povzdychol si, keď zbadal opustený štetec pohodený na doske. Štetiny mal tvrdé ako skála a aj po namočení do horúcej vody je zrejme navždy zničený.

Bol na seba nahnevaný.

Potrebujem kávu, rozhodol sa napokon. Aj v zlý deň bola vždy poruke káva, čo bola *malá dobrá vec*.

Monsieur Géroux bol zberateľom malých dobrých vecí. Zvuk vtáčieho spevu, polovičné ceny v pekárni, či úsmev oko-loidúceho dieťaťa – ukladal si ich do pamäti na neskôr, keď ich bude potrebovať.

Boli dni, keď cítil ťarchu pribúdajúcich rokov – presne ako v to ráno, keď bol naozaj taký unavený, ako naznačovali vrásky a tmavé kruhy pod očami. Ale boli aj dni, keď pri pohľade do zrkadla utrpel chvílkový šok, lebo si uvedomil, že starý muž, ktorý sa naňho díva, je on sám. Osobne sa stále považoval za mladíka s hrdzavohnedými vlasmi a s pehami.

Aspoň tie pehy mu ostali. Nemal ich rád, keď bol mladší, teraz sa mu však páčili.

Vošiel do zadnej časti obchodíka a zapol plynový sporák v kuchyni ukrytej za dverami natretými na zeleno. Niekedy sa sám seba pýtal, či to s tou zelenou trochu neprehnal.

Pustil kohútik s horúcou vodou a vložil štetec do sklenej nádobky, aby sa odmočil. Do kanvice nasypal čerstvú taliansku kávu, a kým ju položil na sporák, chvíľu vdychoval jej omamnú vôňu.

Listom sa bude zaoberať neskôr, rozhodol sa napokon – po tom, čo poupratuje a dokončí ranné povinnosti. Cítil sa lepšie, keď dal svojim starostiam termín a konečne nadobudol aspoň trochu pokoja, ktorý márne hľadal od včerajška.

Odniesol si kávu k písaciemu stolu a upratol neporiadok, čo po sebe nechal večer predtým. Zapol rádio na *France Musique*,

kanál zameraný na džez a klasiku, ktorý bol jeho zvyčajným ranným spoločníkom. Vzduch naplnili podmanivé tóny sláčikového prelúdia Bachovej *Violončelovej suity č. 1 G dur* a on sa posilnil dúškom kávy hustej ako decht a pustil sa do práce – naniesol lepidlo na nový štetec a začal opravovať hrubý zväzok poézie.

Paríž sa pomaly prebúdza a dláždená ulica vonku sa postupne zaplňala. Dvere obchodov sa otvárali a ceduľky s nápisom zatvorené sa menili na otvorené. Ľudia prechádzali okolo a v rukách zvierali čokoládové taštičky alebo teplé bagety z pekárne na konci uličky. Deti sa smiali a cestou do školy veselo poskakovali a štebotali. O kúsok ďalej sa starí muži šuchtali do obľúbenej kaviarne so stoličkami na chodníku, kde si krátili predpoludnie s kávou v ruke a sledovali svet okolo seba zo sedadiel v prednom rade.

Monsieur Géroux však nič z toho nevnímal a trpezlivo sa venoval opravám.

Rozhlasová stanica prešla na upokojujúcu melódiu Pachelbelovho *Kánonu v giga D dur*, keď začul známe škrabkanie na dvere.

„Môj prvý zákazník.“ Otvoril a nálada sa mu razom zlepšila. „Tak čo?“ opýtal sa a kútikom úst mu zašklbalo.

Ozvalo sa tiché zakňučanie a dovnútra vklázlo niečo, čo vyzeralo ako chlpatý hnedý koberec.

„Kde si sa túlal, Tapis?“ opýtal sa stvorenia s tromi nohami, akoby čakal, že mu odpovie a porozpráva mu o svojich nočných dobrodružstvách.

Zviera naňho zažmurkalo jantárovými očami, napoly schovanými pod hustou tmavou srstou. Monsieur Géroux s úsmevom pokrútil hlavou a priniesol mu raňajky.

Tapis bol síce pes, ale žil životom mačky. Monsieur Géroux prisahal, že ho raz zbadal trpezlivo čakať na semafore. Iní majitelia obchodov v jeho štvrti sa zas dušovali, že ho v noci videli potulovať sa s dvojicou mačiek, ktoré zjavne plnili jeho príkazy –

akoby bol nejaký chlpatý mafiánsky šéf. Monsieur Géroux by sa tomu nečudoval.

Tapis zhltol raňajky a usadil sa na pohovke pri okne. Monsieur Géroux ho chvíľu láskyplne pozoroval, potom sa presunul k ďalšej knihe, ktorú dnes musel opraviť. Vzápätí si uvedomil, že ešte nedokončil tú prvú a po celom stole zostali guľôčky lepidla. Znova. Zavrel oči a vzdychol si. Kvôli tomu listu bol stále rozrušený, nemalo zmysel predstierať opak.

Sedel a bubnoval prstami po stole, potom sa konečne podvolil, vybral list zo zásuvky a ešte raz si ho prečítal.

19. apríl 1987

Vážený Monsieur Géroux,

Pracujem ako právna asistentka v advokátskej kancelárii Lefauge et Constable. Nedávno sme sa zaoberali jednou z nehnuteľností, ktoré spravujeme, bývalou reštauráciou na rohu ulíc Cardinet a Lumercier, ktorá bola v minulosti známa pod názvom Luberon. Konečne sa nám podarilo vypátrať poslednú žijúcu príbuznú bývalej majiteľky Marianne Blanchetovej. Ako možno viete, francúzske zákony nám nedovoľujú predat' nehnuteľnosť, kým nepreskúmame všetky potenciálne dedičské nároky.

Zo záznamov, ktoré máme k dispozícii, som vyrozumela, že daný podnik poznáte, preto sa na Vás obraciam so žiadosťou o pomoc.

V spisoch týkajúcich sa nehnuteľnosti ste uvedený ako kontaktná osoba, pretože ste policii pred štyridsiatimi rokmi poskytli svedectvo o udalostiach, ktoré sa tam odohrali. Keďže ste jeden z mála žijúcich ľudí, ktorí vedia, čo sa naozaj stalo, rada by som Vás požiadala o stretnutie s našou klientkou.

Dotyčná klientka, Sabine Duprisová, netušila, že je príbuzná bývalej majiteľky, a ako si zrejme viete predstaví,

táto novinka, ako aj správa o incidente, ku ktorému tam došlo, ju veľmi rozrušila. Má veľa otázok, na ktoré jej, žiaľ, nedokážeme poskytnúť odpovede. Samozrejme, nie ste povinný s ňou hovoriť.

Sabine Duprisová súhlasila, aby sme Vám sprostredkovali jej kontaktné údaje, ktoré sú uvedené nižšie.

*S úctou,
Julie Dupontová*

Monsieur Géroux sa s úškrnom pozastavil nad slovom „incident“. *Pekný eufemizmus pre vraždu*, pomyslel si zachmúrene a uvažoval, či právní asistenti dostávajú lekcie, ako písať o takýchto veciach.

Zamračil sa, pristavil sa pri časti, kde sa písalo, že *Sabine Duprisová netušila, že je príbuzná*, a napriek predsavzatiu, že bude tvrdý, pocítil, ako mu zmäklo srdce – vedel, že odhalenie niečoho takého nemohlo byť jednoduché.

Znovu si prečítal slová *nie ste povinný*, potom našpúlil pery nad – *správa klientku veľmi rozrušila*. Vedel, že napriek týmto formuláciám sa od neho viac či menej očakáva ochota a spolupráca. List bol úmyselne *koncipovaný* tak, aby v ňom vyvolal emocionálnu reakciu.

Nemusel sa však podvoliť. Mohol ho jednoducho strčiť späť do zásuvky a ignorovať. Poskytol úradom informácie o tom, čo sa tam pred štyridsiatimi rokmi stalo, a pokiaľ išlo o neho, tým sa to skončilo. To, čo žiadala tá žena, bolo nemysliteľné... Vyhrabať všetky tie spomienky a povedať Mariannovej príbuznej o tom, čo urobila.

O všetkých tých ľuďoch, ktorých *úmyselne* otráвила.

Hovoriť o vražde svojho brata nejakej cudzej osobe akoby jej dával lekcii z dejepisu. Pravdepodobne je mladá; mladí sa na rozdiel od starých ešte nenaučili, aká je minulosť skutočná...

Niekedy až príliš skutočná na to, aby jej znova čelil tvárou v tvár.

Monsieur Géroux si pošúchal nos a odložil list.

Podrobnosti, ktoré tá žena hľadala, boli stále dostupné vo verejných záznamoch. Nemusel to všetko znova prežívať, len aby vniesol viac svetla do nejakej zabudnutej rodinnej histórie. Alebo sa pokúsil ozrejmiť nepochopiteľné – beztak by nedokázal odpovedať na otázku, ktorá ju určite trápila najviac: *prečo?* Prečo Marianne Blanchetová zabila všetkých tých ľudí?

To *nevedel*.

A stále ho to prenasledovalo.

Vec sa mala tak, že to, čo by jej povedal, čo *nebolo* uvedené v záznamoch, bolo znepokojujúce. A viedlo by len k ďalším otázkam, na ktoré nemal odpoveď. Jediný, kto ju poznal, bola Marianne, a tá už bola, chvalabohu, mŕtva. Popravená za svoje zločiny.

Napriek tomu bol, ako šikovne podotkla právna asistentka, jedinou žijúcou osobou, ktorá vedela, čo sa stalo.

Na chvíľu sa pred ním zjavila tvár brata Henriho. Keď monsieur Géroux zomrie, nebude už nikto iný, kto by si ho pamätal. Práve to zmenilo jeho názor. Henri si zaslúžil, aby si ho pamätali, najmä Mariannina rodina. Na konci listu bolo meno a číslo. Keď zodvihol slúchadlo, triasli sa mu prsty.